

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

5. De Modo Appellationis, & Effectu ejusdem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

la processerit, omnia ejus acta erunt invalida. *l. q. quod Gl. in c. 4. h. t. in 6. v. irritus etiam extenditur ad causam, q. o. Judex dedit appellatorem etiam frivola & frustratoræ, cui alias non est deferendum. c. 5. eod. quia per admissionem appellantis, etiam frivola, abdicavit à se omnem jurisdictionem in tali causa. Casu autem, quo dedit Apostolos refutatorios, Judex ad quem debet cognoscere de justitia appellationis, & si deprehendat, eam non esse legitimam, tenetur appellentem, condemnatum in expensas Parti adversæ, remittere ad priorem Judicem, qui interea non potuit ad executionem procedere, licet post remissionem possit. c. 5. cit.*

Dico 3. Fatale seu tempus præsentandi Apostolos coram Judice ad quem, sive tempus introducendæ appellationis, de Jure Communis, sive Canonico, non est determinatum, sed determinari debet à Judice a quo. c. 33. h. t. Engelb. n. 43. & alij passim. Si nec Judex determinet tempus, laus est, si intra annum, vel biennium (quod tempus designatum est ad appellationem prosequendam & finendam, uti videbimus) præsententur Apostoli & sic introducatur appellatio; nam *introducere Appellationem* est illam præsentare Judici ad quem, eumque desuper informare, ac petere, ut appellationem recipiat. Si vero intra te. minum, præfixum per Judicem a quo, non introducatur appellatio, censetur esse deserta. De Jure Civilian. igo videtur esse tempus designatum, non tamen semper idem, ad introducendam appellationem, uti desumitur ex l. 2. § ult. C. de tempor. appellat. Et de facto in Camera Imperiali solent præfigi 6. menses à die interpositæ appellationis. Gaill. l. observ. 140 n. 2. § 3. allegans Ordinationem Cameræ.

Dico 4. Fatale seu tempus prosequendæ, & finendæ appellationis, est unus annus, & ex Julia ac evidenti causa biennium integrum, à die interpositæ appellationis, ita tamen, ut hæc dies, qua sunt interposita, non computentur. Atque si intra dictum tempus, cessante justo impedimento, appellans non prosequatur, & non finiat causam, censetur appellatio esse deserta, & consequenter valebit prior sententia, utpote transiens in rem judicatam. c. 5. § 1. Clem. 3. h. t. c. 12. de Rescr. Auth. ei, qui. C. de tempor. appellat. In Camera autem & majoribus tribunalibus, etiam Ecclesiasticis, propter multitudinem causarum haud multum attenditur tempus annale, aut biennale, quamvis accuratè observentur fatalia interponendæ, & introducendæ appellationis. Gaill. l. 1. observ. 141. n. 7. Judex autem nec a quo, nec ad quem, prolongare hoc fatale prosequendæ & finendæ appellationis potest, utpote in Jure determinatum, neque id potest solus appellans. c. 57. h. t. quamvis utriusque Partis consensu probabiliter prolongari possit, scilicet appellantis & appellatæ. per Clem. 4. eod. § l. fin. § fin. C. de tempor. appellat. quia iste terminus videtur introductus in favorem Partium. Dixi 1. à die interpositæ appellationis. per Clem. 3. cit. Gaill. n. 1. allegans communem: quod

etiam observari dicitur in foro Civili, licet Nov. 82. c. 6. § ibi Gl. dicat, hoc fa. ale primum incipere post duos menses ab interpositione appellationis. Dixi 2. ex justa causa biennium, cujusmodi causæ sunt. 1. Si appellans fiat æger. 2. Si ab Adversario impediatur prosecutio appellationis. 3. Si Judex propter infirmitatem vel aliam causam pro tribunali non sedeat, vel aliàs non laboret causam perducere ad finem: debet tamen tunc appellans protestari, quòd ex sua parte non stet, quò minus in causa procedatur celerius, quæ protestatio juxta multos non est necessaria, modò in fine anni probet sufficienter appellans causam impedimenti. 4. Si tutus ad Judicem appellationis accessus non pateat, v. g. propter ingruentem hostem &c. Quòd si simile impedimentum justum ac clare probatum, etiam annò secundò emergat, vel contingatur antiquum, dandus est tertius annus per modum restitutionis in integrum, si impedimentum duravit per totum annum secundum; tempus enim prosequendæ (sicut & introducendæ) appellationis non currit legitime & sine sua culpa impeditis. text. § DD. in c. 8. cit. ut in c. pauperi, qui non habet sumptus necessarios ad prosequendam appellationem, ut docent Panorm. Innoc. &c. qualis hoc loco esse censetur, qui in bonis suis non habet 50. florenos. per l. 10. ff. de Accusat.

§. V.

De Modo Appellationis, & Effectu ejusdem.

Sciendum 1. Ad modum appellationis spectat 25
re 1. tempus. 2. Apostolos. 3. Locum, in quo seu coram quo Judice facienda. 4. Formam, an nempe verbis vel scripto, item ac cum expressione causæ fieri debeat. De primis duobus jam audivimus, de reliquis audiemus nunc. Prius tamen

Sc. 2. Duos præcipuè effectus esse appellationis, suspensivum & devolutivum; quamvis non semper & necessario operetur utrumque, uti videbimus. Effectus suspensivus consistit in hoc, quòd appellatio interposita suspendat sententiam, & executionem illius, atque jurisdictionem Judicis a quo quoad causam, in qua fuit appellatum. c. 39. § 55. l. 3. C. h. t. l. un. ff. nihil innovari. Effectus autem Devolutivus consistit in hoc, quòd per appellationem tota causa, ejusque cognitio cum omnibus accessoriis devolvatur ad Judicem superiorem, ad quem appellatum est, eique tribuatur potestas, ut possit priorem sententiam vel confirmare ut justam, vel reformare ut iniquam, prout invenerit, imò novam omnino concipere & pronuntiare. c. 55. § 59. h. t. l. 6. §. 1. C. eod. Ad effectum suspensivum reduci potest, quòd pendente appellatione nihil sit innovandum. l. un. cit. ita ut, quidquid post appellationem interpositam, imò intra 10. illos dies ad appellandum concessos, factum, immutatum, innovatum

Eee 3

tum

tum fuerit, tanquam nulliter actum cassari & revocari debeat, si Pars velit uti *remedio attentatorum*; nam quæ intra hoc tempus innovantur, vocantur *attentata*. Effectus secundarius appellationis est etiam iste, quod ea interposita possit pro causa appellationis delegari Judex appellationis, qui expediri non posset & delegari appellatione nondum interposita. per c. 1. de off. ord. in 6.

27 Dico 1. Appellatio regulariter debet proponi coram Judice à quo, alioquin est nulla. c. 59. § c. ult. h. t. c. 9. in 6. eod. l. 1. §. 10. ff. quand. appell. Gl. in c. ult. cit. v. coram Judice. & ibi Barb. n. 17. Non tamen est necesse, ut tum Judex à quo sedeat pro tribunali, modò proponatur coram eo in loco publico. l. 1. cit. §. 9. Dixi, regulariter, si nempe habeatur copia Judicis à quo; si enim Judex à quo non sit præsens (vel deberet primùm investigari in loco privato, v. g. horto suo, vel villa suburbana, ad quod appellans non tenetur) adiri potest & debet Judex ad quem, atque ibi proponi appellatio, seu interponi l. 19. C. h. t. l. 1. §. 10. cit. modò id postea intimetur Judici à quo, ne amplius se immisceat tali causæ. Si verò nec Judicis ad quem, nec Judicis à quo haberi copia, vel præsentia possit, sufficit appellare coram Notario, aut aliis viris honestis. c. ult. cit. l. 7. ff. de appellat. Debet tamen tali casu, ut notat Myns. cent. 4. observ. 45. appellatio fieri in scriptis, & schedula inferi appellationis instrumento, atque, ut observant alij, consultum saltem est coram dictis viris protestari, quòd coram neutro Judice appellari potuerit. Pariter coram Notario, vel alijs honestis viris, cum simili protestatione appellari potest, quando appellare volens ob gravem & probabilem metum non audet, vel ex alia causa non potest adire Judicem. c. ult. cit. junct. Gl. Panorm. Barb. ibid. an. 18. Taliter facta appellatio potest ac solet vocari etiam *Protestatio*. Quotiescunque autem fit appellatio (vel protestatio) non coram Judice à quo, eidem saltem intimari debet. Clem. 1. cit. Usus tamen in Camera Imperiali habere dicitur, ut appellatio fieri possit coram Notario, licet copia Judicis à quo haberi queat, nec ei intimetur.

28 Dico 2. Appellatio à sententia Definitiva, vel Interlocutoria habente vim Diffinitivæ, fieri potest duplici modo. 1. Viva voce, scilicet verbis, vel unico verbo, appello, provocho, vel alio æquivalente, vel etiam facto æquivalente: sed hoc procedit, quando appellatur statim, *stante pede*, ut ajunt, seu in continenti, h. e. Judice adhuc pro tribunali sedente, vel nondum digresso post prolatam sententiam ad alia negotia & actus extraneos. l. 2. §. 5. §. 5. ff. §. l. c. §. 5. 14. C. h. t. quamvis & hæc appellatio mox inferenda sit Actis Judicialibus. per c. 11. de probat. 2. Scripto, seu libello appellatorio, ut vocant, Judici porrecto, in quo exprimitur nomen appellantis, & appellati, nomen Judicis à quo, & Judicis ad quem, item sententia, à qua provocatur. Si tamen omitteretur nomen Judicis, præsertim ad quem, non esset irrita appellatio. per l. 1. §. fin. ff. h. t. sen. 31. caus. 2.

q. 6. Et hoc modo appellari debet, quando appellatio non in continenti, sed post aliquod intervallum à lata sententia. per l. 1. §. fin. cit. & alia Jur. cit. Excipe, nisi sint causæ lites, & Summarie, in quibus sufficit appellare viva voce & absque scripto. Auth. Nij. C. de sent. ex brev. recit. Dixi, vel Interlocutoria habente vim Diffinitivæ; nam ab Interlocutoria simplici (à qua hodie rarior est appellatio, ita dicta n. 17.) semper in scriptis appellandum esset, saltem ad Papam, licet in continenti appellaretur. c. 1. h. t. in 6.

Dico 3. In appellatione à sententia Diffinitiva, vel Interlocutoria vim Definitivæ habente, regulariter non est necesse exprimere causam specificam gravaminis, sed sufficit in genere dicere, se esse gravatum, vel se appellare ab iniqua sententia. l. 2. §. 5. §. c. 1. cit. Ratio, quia Judex à quo, ubi fieri debet appellatio, proferendo sententiam, jam est functus officio, nec valet amplius cognoscere de justitia causæ, propter quam appellatur, & ideo frustra exprimeretur in specie. Item quia appellans à Definitiva subinde appellat à sententia, non quia injusta est, sed quia sperat, se ex novis causis & probationibus, quas appellans à Definitiva (non item ab Interlocutoria) potest adducere, & sic prius non allegata allegare, non probata probare. l. 6. cit. §. 1. c. 10. de Instr. victoriam obtenturum. Dixi 1. vel ab Interlocutoria, vim Definitivæ habente, quia hæc regulariter secundum naturam Definitivæ, & que æquiparatur quoad effectum interponendæ appellationis, si per Interlocutoriam finitur officium Judicis prioris. Abb. in c. 28. h. t. n. 2. Pirh. de sent. §. re jud. n. 2. Francus, & alij. Si autem fieret appellatio ab Interlocutoria simplici (quod tamen rarò hodie locum habere deberet exprimi causa gravaminis in specie, propter quam se appellans gravatum putat, nil procedatur summariter & de plano, & nisi altera Pars non excipiat contra. Nec aliam potest in prosecutione appellationis afferre causam, nec novas probationes, quas prius coram Judice à quo non adduxit, adducere permittitur, nisi nova causa primùm superveniat, vel sententia Interlocutoria sit lata contra contumacem. c. 62. §. Clem. 5. h. t. Pariter appellans extrajudicialiter tenetur causam appellationis in specie exprimere. Scaccia n. 25. Marant. de appellat. an. 153. Dixi 2. regulariter; nam etiam à Definitiva appellans tenetur exprimere causam in specie, cur se gravatum putet. 1. Si vel à Jure, vel ab homine, cui commissum est procedere remota appellatione, prohibetur appellare. Pirh. h. t. n. 123. Maranta n. 155. allegans alios. 2. Si appellet ab executione, vel potius à modo excessivo executionis; nam ab ipsa executione generaliter prohibita est appellatio. l. ab executione C. quorum appellat. Siquis tertius appellet, & non litigans. l. 5. h. t. Scaccia n. 29. Ratio harum exceptionum est præsumptio; quia, cui interdictum est appellare, præsumitur absque justa causa appellare, & sententia inter alios lata non præsumitur gravamen inferre tercio. Rursus excipe,

nisi fiat appellatio in causa Sedi Apostolicæ reservata, in qua semper absque causa expressa ad Papam appellari potest. Laym. in c. 59. cit. cum alijs.

Dico 4. Appellatio ritè facta à sententia Definitiva parit quidem ordinariè effectum suspensivum, ita ut Judex à quo nec exequi sententiam, nec in causa, in qua fuit appellatum, aliquid ultra facere, aut attentare valeat. c. 14. ff. b. t. c. 7. eod. in 6. c. 1. de off. ord. in 6. l. un. ff. nihil. innovari. Ut adeò, quidquid post interpositam appellationem attentari contingerit in prejudicium causæ, sive à Judice à quo, sive à Parte appellata, sive ab appellante, habeatur pro infesto, & retractari vel cassari à Judice ad quem possit, imò ad instantiam Partis debeat: nec opus est ordine Judicario in revocandis attentatis, si notoria sint, sed de plano proceditur; nec opus est aliud probare, quàm sententiam esse latam, ab ea fuisse ritè appellatum, & postea aliquid innovatum vel attentatum esse: habet præterea hoc remedium attentatorum, si eo Pars uti velit, locum etiam in rebus mobilibus, & quando nulla vis fuit illata, adeoque est pinguius, & magis privilegiatum, quàm interdictum unde vi. Quòd si ipsa Pars appellans aliquid attentet immediatè contrarium appellationi, privatur appellationis favore, per c. 42. b. t. c. 23. de Elect. l. 37. ff. de minor. eò quod frustra invocet auxilium Legis, qui committit in Legem. l. 37. cit.

Dixi in assertionem 1. ritè facta; si enim appellatio esset notoriè frivola, vel alias Jure prohibita, nullum pareret effectum. c. 7. cit. utpote nulla in se. 2. à sententia Definitiva, cui etiam æquivaleret Interlocutoria habens rationem Definitivæ secundum dicta assert. præced. Si autem facta esset ab Interlocutoria simplici (quod hodie vix procedit) suspenderet quidem jurisdictionem Judicis à quo respectu articuli vel gravaminis, à quo appellatum fuit, si illud Judex non revocet, uti potest. c. 60. b. t. at forte non suspenderet respectu totius causæ principalis, ut docent multi contra gl. in c. 10. b. t. v. terminari. & Abb. ibid. à n. 4. testantem de communis: in qua proin procedere ipsi liceret juxta hos DD. Excipe, nisi causa principalis terminari non posset, nisi prius terminata causà incidenti, in qua fuit interlocutoriè appellatum, vel nisi Judex ad quem cognita appellationis justitià specialiter inhibuerit Judicem à quo procedere in causa principali. 3. Ita ut nec exequi sententiam valeat; cum amittat jurisdictionem in causa, in qua fuit appellatum, quamvis eam retineat quoad alias causas, si est Judex Ordinarius. c. 24. b. t. nec propterea in alia causa recusari potest ut suspectus. per l. 20. C. eod. Amplià, quòd neque possit revocare suam sententiam semel validè latam, etsi vellet. per c. 9. de off. deleg. quia jam functus est sub officio: quamvis sententiam Interlocutoriam simplicem, à qua appellatum est, revocare ipsi permittatur, & sic tollere illatam gravamen. c. 60. cit. 4. Nec aliquid intentare, quod scilicet præjudicet sententiæ latæ, vel causæ appellationis, vel Parti appellanti. 5. Ordinariè, quæ vox pertinet ad utrumque membrum tam de exe-

cutione sententiæ, quàm de nova attentatione: nam aliqua potest sine vitio attentari, seu quin attentare dicatur, nempe 1. ea omnia, quæ faciunt exitum causæ appellationis, uti v. g. est præfigere terminum appellanti ad introducendam appellationem. 2. Exercere illos actus, quos potuit pendente causa principali, uti v. g. est compellere litigantes ad cavendum. 3. Retinere debitorem, quando ex nova causa fit suspensus de fuga. 4. Rem litigiosam vel fructus illius periculo destructionis, dilapidationis &c. eripere, aut sequestrare. 5. Taxare expensas, in quas condemnavit.

Exequi autem sententiam non obstante Appellatione potest 1. Si appellatio sit evidenter frivola, & propterea dati sint Apostoli refutatorii. 2. In Notorijs. 3. In casibus, in quibus de Jure, vel propter clausulam appellatione remota, appellare non licet, concessum tamen est ex speciali gratia Principis. 4. In casibus, in quibus Jura concedunt paratam executionem, nisi allegetur clarè justa causa appellationis, uti est causa dotis, mercedis, alimentorum futurorum, causæ piæ, & aliæ, quæ celeritatem requirunt, uti deducit Barb. in c. 59. de Appellat. à n. 15. 5. In Excommunicatione, vel alijs censuris, quæ si absolutè per sententiam jam sunt latæ, appellatio subsequuta non impedit valorem & effectum illarum, ita ut eà non obstante possit v. g. per sententiam excommunicatus denuntiari ut vitandus, spoliari fructibus beneficij &c. c. 37. c. 53. §. 2. b. t. c. 20. de sent. Excom. in 6.

Dico 5. Omnis appellatio à sententia Definitiva semper parit effectum Devolutivum, ita ut cognoscere de tali causa, in qua provocatum est, & de omnibus ejus accessorijs, spectet ad Judicem appellatum. c. 55. b. t. Dixi 1. omnis appellatio, etiam si sit à sententia nulla; quàmvis enim propriè à sententia invalida appellari nequeat, nec inde inducatur effectus suspensivus, tamen, si ei deferatur à Judice à quo, sortitur effectum devolutivum. 2. à sententia Definitiva; nam si appellatio fiat à sententia Interlocutoria simplici, & Judex ad quem pronuntiet, appellationem esse frivolum, non potest ipse de tali causa appellationis cognoscere, sed tenetur illam remittere ad Judicem à quo. c. 59. eod. modò Judex à quo non detulerit prius appellationi: si enim jam detulit, potest quidem, sed non tenetur Superior, remittere ad Judicem à quo. c. 5. §. si verò eod. in 6. Si verò appellatio sit à Definitiva, non tantum devolvitur ad ipsum cognitio de appellationis justitia, sed etiam cognitio ac terminatio causæ principalis, ita ut eam remittere ad Judicem à quo non possit, sed pronuntiare debeat vel confirmando priorem sententiam, vel cassando, vel novam ferendo. Text. & gl. v. alioquin in c. 59. b. t. l. eos, qui. C. eod. Demum 3. effectum devolutivum; nam aliquæ appellationes habent tantum effectum istum, non verò suspensivum, uti si appelletur à possessorio: licet de Jure Canonico in causis Beneficialibus &c. operetur etiam suspensivum.

Quæres, an sit aliqua pœna temere appellantis, aut Judicis appellationem frivolum admittentis?

tentis? *¶* 1. de Jure Canonico non reperitur alia pœna statuta in frivole appellante, nisi condemnatio in expensis. *c. 59. § c. 5. cit.* Idem obtinet usus in tribunalibus secularibus teste Welsenbecio, & pœnas, in l. 19. *C. eodem § l. 5. C. quorum appell. non recip.* statutas, per consuetudinem abrogatas ajunt. *¶* 2. Judex verò deferens appellationi frivole puniendus est arbitrariè; sicut si non deferat legitimæ. per *c. 31. § l. 21. C. b. t.*

§. VI.

De Recusationibus, & Relationibus.

33 Sciendum 1. *Recusationem* Judicis ex *c. 12. § 39. de off. Deleg. l. 16. C. de Judic.* sic definiri posse: est *declinatio* Judicis tanquam suspecti ex *justa causa*. Debet fieri ante litem contestatam, & quidem intra 20. dies ab oblato libello (nisi post litem contestatam nova causa recusandi supervenerit) atque in scriptis. *c. 20. de sent. § rejud. c. 25. de off. deleg. Auth. offeratur. C. de litis contest.* in quibus exprimitur & significetur Judici recusato causa suspicionis specifica, saltem de Jure Canonico. *c. 41. § 2. § c. 61. pr. b. t. & juxta multos etiam de Jure Civili propter l. 9. ff. de liberal. caus.* Concordare dicitur praxis. Licet in nonnullis conveniat cum Appellatione, præsertim in effectu, quod suspendat jurisdictionem Judicis recusati, nisi sit manifestè frivola, ita ut in causa cognoscenda & decidenda super sedere debeat, nec ad ulteriora procedere possit, donec consliterit, recusationem esse frivolum: in pluribus tamen differt ab Appellatione, uti 1. quod Recusatio non necessariò fieri debeat ad Judicem superiorem. 2. Quod possit recusari Judex, qui actu non gravat. 3. Quod Vicarius Generalis possit recusari coram Episcopo. 4. Quod possit recusari delegatus Judex, cui commissa est causa cum clausula, ut procedat remota appellatione. 5. Quod non possit recusari Judex, in quem aliquis semel consensit, comparando coram ipso sine protestatione interjecta. Aliter omnia se habet in Appellatione.

34 Sc. 2. *Relationem* ex *rubr. § c. 68. b. t. § l. 1. seqq. C. de Relat.* sic describi: est *consultatio* Judicis inferioris, in causa de Jure dubitantis, missa ad Principem, ut intelligat, quid statuere debeat. Ex quo patet, Relationem in dubio circa factum non habere locum, sed solum quando vel Jus non exstat clarum, vel sibi ipsi in speciem contrariatur. Fieri debet cum consensu utriusque Partis litigantis, etque prius dari copia seu exemplar Relationis; dein in breve compendium redacta una cum Actis pro plena instructione mitti ad Principem consilij causâ adhuc, ante sententiam Definitivâ. *c. cit. l. 1. seqq. cit.* Convenit Relatio cum Appellatione in hoc, quod suspendat jurisdictionem Judicis, ita ut ea pendente nihil innovari debeat, causæque cognitionem devolvat ad Superiorem: ab ea tamen differt, quod ante, non post sententiam, & quidem non à Partibus, sed à Judice interponatur, nec Superior ferat sententiam, sed inferior juxta rescriptum Superioris. *l. 1. cit.*

35 Dico 1. Recusari de Jure Canonico potest omnis Judex suspectus, tam Ordinarius quam

Delegatus. 2. De Jure Civili autem Delegatus certò. 3. Et probabilis etiam Ordinarius, inferior Supremo Principe. Prima constat ex *c. 41. § 61. cit. c. 4. § 5. de Off. deleg. in 6.* Secunda ex *l. 16. § fin. C. de Judic.* Tertia negatur quidem communis, rectius tamen detur affirmanda partim propter paritatem rationis; quia etiam Ordinarius Judex potest esse suspectus, propter quam causam Jura indifferenter admittunt reculationem Judicis. *l. 16. cit.* ubi omnes lites sine suspitione vult procedere Imperator; partim quia *l. 4. C. de juris. habetur*, quod nemo post litem contestatam Ordinaria Sedis examen declinare possit: ergo contrario rectè inferitur, ante litem contestatam id fieri posse. König *b. n. 60.* Oppones In *Auth. si vero. C. de Judic. § Nov. 86. c. 2.* statuitur, ut si Judex Ordinarius est suspectus, ei adjungatur Episcopus, vel Archiepiscopus, vel, ut habet consuetudo, alius vir bonus, discretus, & nemine suspectus: ergo Judex Ordinarius non potest extra patriam suâ accedere causam, ubi non prohibetur recusatio totalis Judicis Ordinarij, sed indulgetur tantum illis, qui non volunt extra patriam suâ accedere ipsum Principem recusato in totum Judice Ordinario, ut possint eundem recusare ex parte, ita ut solus non sit Judex, sed ei alius adjungi debeat non suspectus: atque hanc electionem recusantibus nifestè tribuit *Nov. 53. c. 3. § 1.*

Dico 2. Causa recusandi Judicem est solum suspicio, quæ tamen ex varijs capitibus esse potest. 1. Si Judex, qui recusat, est aliquis inimicus recusantis, ut si v. g. communia benevolentia signa ei denegat, vel sparsit mîna contra ipsum, vel litem Judicalem cum eo habuit &c. 2. Si habet specialem affectionem aut relationem erga alteram Partem, quia v. g. consanguinitate vel affinitate junctus. *c. 4. in 1. non contest. illius dominus, vel collega. c. 17. § 35. de off. deleg. familiaris. c. 25. eod.* 3. Si habet specialem affectionem erga causam, quæ proponitur in Judicio. v. g. si in eodè negotio jam egit Advocatum vel Procuratorem, si ex tali causa speciale emolumentum redundat in ipsum &c. Marant. *tit. de Appell. a n. 27.* ubi 40. causas recusandi Judicem affert. Daniel Venator autem bene advertit, quod omnes causæ, quæ repellunt testem tanquam suspectum, generaliter & multò magis repellant etiam Judicem tanquam suspectum: quia facilius ferè est invenire alium Judicem, quam alium testem.

Quæres, quid agendum in dubio, an causa suspicionis vel recusandi Judicem, sit justa & sufficiens? *¶* debent vel à Partibus, vel à Recusatore & Judice recusato, communi opera eligi arbitri, qui intra certum terminum, quem ipsis præfigere potest Judex recusatus, competentem tamen ad finiendum suspicionis articulum, debent decidere, num causa suspicionis sit justa: si arbitri pronuntiârunt causam non esse justam, vel si intra assignatum terminum non finiverint hoc negotium, potest recusatus procedere in causa principali. *c. 61. b. t. § c. 2. eod. in 6.* A laudo tamen seu sententia horum arbitri-